

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/СС 05/4-02 бр. 1894/1-XXI/4
30.12.2014. године

На основу члана 231. став 1. алинеја 17. и члана 278. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој XVI редовној седници, одржаној дана 30.12.2014. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије о докторској дисертацији: ПОЛИТИЧКЕ, ЕКОНОМСКЕ И КУЛТУРНЕ ПРИЛИКЕ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ 1929 – 1941, кандидата Божице Славковић и одобрава усмена одбрана.

Универзитет је дао сагласност на предлог теме 16.04.2013. године.

Кандидат Божица Славковић објавила је рад: Југословенско-албанска сарадња у области културе, науке и просвете 1945-1948, Историја 20. века, 1/2013, Београд 2013, 109-129.

Доставити:

1x Универзитету у Београду
1x Комисији
1x Стручном сараднику за
докторске дисертације
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Милош Арсенијевић

Факултет <u>Филозофски</u>	УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ Веће научних области друштвено-хуманистичких наука (Назив већа научних области коме се захтев упућује)
<u>04/1-2 бр.6/2639</u> (број захтева)	
<u>8.01.2015.</u> (датум)	

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Божице (Жарко) Славковић
(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИДАТ

Божица (Жарко) Славковић
(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под
насловом: _____

Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929 – 1941

Универзитет је дана 16.04.2013. својим актом под бр 61206-1915/2 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила: _____

Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929 – 1941

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Божице (Жарко) Славковић

образована је на седници одржаној 6.11.2014. одлуком факултета под бр 1607/1-X/8 у саставу:

	Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1.	др Љубодраг Димић	редовни проф.	историја	Филозофски ф.
2.	др Мира Радојевић	ванредни проф.	исто	Филозофски ф.
3.	др Александар Животић	доцент	исто	Филозофски ф.
4.	др Момчило Павловић	нучни саветник	исто	ИСИ

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 30.12.2014.

Прилог: 1. Извештај комисије са предлогом 2. Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја 3. Примедбе дате у току стављања	ДЕКАН ФАКУЛТЕТА Проф. др Милош Арсенијевић _____
---	--

Наставном и научном већу

Филозофског факултета

Београд

Изабрани одлуком Наставног и научног већа Филозофског факултета у Београду у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације **„Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929-1941“**, кандидата Божице Славковић, истраживача сарадника у Институту за савремену историју у Београду, слободни смо да поднесемо следећи

Р Е Ф Е Р А Т

Основни подаци о кандидату и дисертацији

Колегиница Божица Славковић припада најмлађој генерацији историчара. Рођена је 16. септембра 1987. у Призрену. Основну школу је похађала у Призрену и Београду, а гимназију у Београду. Оба нивоа образовања окончала је са просечном оценом 5.00 и добитник је Вукове награде. Студије историје уписала је на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду и са успехом их окончала одбранивши са највишом оценом дипломски рад **„Батаљони организованих Арнаута 1919-1921. године“**. Током основних студија, које је завршила у предвиђеном року и као прва у генерацији (октобар 2009), колегиница Славковић је имала просечну оцену 9,2, а дипломски рад је оцењен највишом оценом (10). Исте године колегиница Славковић је уписала мастер студије и са просеком 10.00 их окончала наредне 2010. године, одбранивши мастер рад **„Југословенско-албански економски односи 1945-1948. Планови и сарадња“**. Током мастер студија колегиница Славковић је била стипендиста Фонда за младе таленте. Докторске студије на истом факултету уписала је 2010/2011. године. Од 2012. је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије на пројекту "Конфликти и кризе: Сарадња и развој у Србији и региону у 19. и 20. веку", Института за савремену историју у Београду. На поменутом институту била је у периоду 2011-2014 сарадница и на пројекту "Државна комисија за тајне гробнице убијених после 12. септембра 1944".

Колегиница Славковић се огласила у стручној периодици први пут 2010. године објавивши рад **„Батаљони организованих Арнаута 1919-1920“** (*Војно-историјски гласник*, 1,2010, стр. 133-156). Од тада до данас објавила је десет научних радова док је један рад је прихваћен за објављивање и налази се у штампи. Њена тематска интересовања усмерена су ка изучавању политичке и економске историје Косова и Метохије и друштвене историје југословенске државе. У прву групу радова, поред већ наведеног, сасвим условно, спадају следећи: **„Дезертирања Албанаца из Југословенске армије након ослобађања Косова и Метохије 1944 и 1945“** (*Војноисторијски гласник*,

бр. 1 (2011), стр.92-113); „Југословенско-албански економски односи 1945-1948: планови и сарадња“ (*Историја 20. века*, бр. 1, 2012, 133-148); „Батаљони Организованих Арнаута 1920-1921. године“ (*Војноисторијски гласник*, бр.1, 2012, 51-70); „Југословенско-албанска сарадња у области културе, науке и просвете 1945-1948“ (*Историја 20. века*, бр. 3, 2012, 109-128); „Шуме и шумарство на Косову и Метохији 1929-1941“ (*Историја 20. века*, бр. 2, 2013, 75-92);

Међу радове који тематски припадају историји просвете и здравства наводимо следеће: „Болести на селу у Краљевини Југославији као последица културе живљења“ (*Историја медицине, фармације, ветерине и народна здравствена култура*, Зајечар, 2012, 109-119); „Здравствена политика Краљевине Југославије на Косову и Метохији 1929-1941“ (*Историја медицине, фармације, ветерине и међународна здравствена култура*, Зајечар, 2013, 165-181); „Културна политика Краљевине Југославије на Косову и Метохији 1929-1941: школство и општењевање“ (*Културно наслеђе Косова и Метохије*, књ. 1, Београд 2013, 523-545); „Рад Призренске богословије 1929-1937. Године“ (*Лесковачки зборник*, бр. 53, 2013, 294-305), „Општи поглед на здравствене прилике у Југославији пре и после Другог светског рата (до 1960), коаутор Ена Мирковић, (*Историја медицине, фармације, ветерине и народна здравствена култура*, Зајечар, 2014. -у штампи).

Предмет и циљ докторске дисертације

Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији представљају основни предмет истраживања колегинице Божце Славковић. Хронолошке међаше теме одредиле су година завођења личног режима краља Александра Карађорђевића (јануар 1929), и тренутак уласка југословенске државе у Други светски рат (април 1941), али је кандидат, свуда где је за то постојала научна потреба, прекорачивао наведени хронолошки оквир. Како је простор Косова и Метохије, у наведеном периоду, био административно подељен и у саставу три бановине (Врбаска, Зетска и Моравска бановина), кандидат је успешно, уз уважавање свих специфичности наведене административне поделе, посматрао целину простора. Суочавање са историјским наслеђем Косова и Метохије и настојањима државе да конкретним мерама и акцијама „ликвидира“ феудализам, ослободи се отоманске традиције у бројним сегментима друштвеног живота, превазиђе општу друштвену заосталост, обезбеди економски напредак и модернизацију друштва, смири националне и верске тензије, обузда сепаратизме, неки су од важних задатака који чине предмет предложене докторске дисертације колегинице Славковић. Посебно важним предметом истраживања сматрамо сагледавање утицаја који је на Косову и Метохији вршила великоалбанска идеја као и настојања државне идеологије интегралног југословенства да интегрише тај простор у оквирима југословенске државе. Одмеравање утицаја и улоге великих сила и суседних балканских држава на политичка дешавања и укупни друштвени развој Косова и Метохије још једна је од важних тема које чине предмет истраживања ове докторске дисертације. Анализа законодавства, функционисање државне управе, облици у којима се исказивала власт на Косову и Метохији, обострани терор (одозго и одоздо), стање комуникација, начин привређивања, опште културне прилике у којима

се живело, однос традиционалног и модерног у српском и албанском друштву на Косову и Метохији, државна улагања у привреду и просвету, постигнути резултати, такође су неке од важних тема укључених у предмет истраживања кандидата.

Покушај да буде сагледана што целовитија слика политичких, економских и културних прилика на Косову и Метохији један је од приоритетних циљева овог истраживања. Посебну пажњу кандидат је поклатио простору и његовим потенцијалима. Анализирао је однос државе и локалних бановинских власти у сфери законодавства, заштите граница, употребе војних, жандармеријских и полицијских ефектива, државне управе, финансија, остварених инвестиција. Међу постављеним циљевима истраживања важно место имала је и реконструкција друштвених структура на Косову и Метохији као и одмеравање утицаја политичких странака, идентификовање страних политичких, економских и културних утицаја, уочавање улоге личности у политичком, економском и културном животу Косова и Метохије, реконструисање свакодневнице, одмеравање оствареног напретка у бројним сферама живота (пољопривреда, индустрија, трговина, занатство, саобраћај, просвета...). Покушај да историографска слика о политичким, економским и културним приликама на Косову и Метохији буде ослобођена стереотипних представа, идеолошких митова, паушалних оцена, неутемељених вредносних судова, такође је један од примарних циљева овог истраживања.

Како тема докторске дисертације колегинице Божице Славковић, „**Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929-1941.**“, до сада није систематично истраживана нити целовито презентована и како о историји Косова и Метохије у годинама 1929-1941. постоје изразито различити погледи српске и албанске историографије, један од циљева истраживања је неминовно било и критичко сагледавање постојећих контраверзи, поновно вредновање литературе и провера садржаја одраније познатих и нових историјских извора. Све је то чинило нераздвојни део предмета докторске дисертације кандидата и циља са којим се и приступило њеној изради.

У основи резултата до којих је досегла колегиница Божица Славковић налазе се историјски извори похрањени у Архиву Југославије (23 архивска фонда и збирке), Архиву Србије (2) и Војном архиву (1). У питању су богати, по садржају и квалитету различити историјски извори који говоре о бројним аспектима политичког, економског и културног живота на Косову и Метохији у годинама 1929-1941. Комбиновани са објављеним изворима (35 наслова), штампом и периодиком (36 наслова), мемоаристиком (5 наслова) и историографском, етнографском, правном, социолошким, политиколошким литературом и публицистиком (288 наслова), та је грађа омогућила кандидату да целовито сагледа прилике на Косову и Метохији и сумира резултате напора које је чинила југословенска краљевина на политичкој, економској и културној модернизацији тог простора и његових становника.

Основне хипотезе од којих се полазило у истраживањима

Истраживање које је колегиница Славковић реализовала било је засновано је на више хипотеза. Потврђене су претпоставке кандидата да су историјско наслеђе, географске карактеристике простора, саобраћајне и привредне прилике, међународне и унутрашњеполитичке околности, умногоме утицале на свеукупни живот становништва Косова и Метохије. Хипотезе засноване на чињеницама које говоре о аграрном карактеру Косова и Метохије као једном од узрока успореног процеса индустријализације, урбанизације и свеукупне модернизације такође су потврђене истраживањима. Међу хипотезама које кандидат поставио, а истраживање потврдило, налазила се и претпоставка да државно законодавство, донето у време диктатуре, није дало очекиване резултате на Косову и Метохији где је царовало обичајно право. Увид у архивске изворе и доступну литературу је потврдио да идеологија декретираног југословенства (интегралног југословенства) није битније утицала на промену политичке свести становништва Косова и Метохије. Међу значајним хипотезама, које је истраживање потврдило, био је и став о изузетно јаком утицају великоалбанске идеје на албанско становништво Косова и Метохије. Кандидат је, такође, потврдио једну од полазних претпоставки о неуспеху државних мера аграрне реформе и колонизације на Косову и Метохије. Хипотезе које су говориле о природи пропаганде, граничним инцидентима, националним и верским приликама, друштвеним напетостима, немоћи државе да радикално покрене процес промена на Косову и Метохији, такође су потврђене истраживањима која је кандидат обавио.

Опис и садржај докторске дисертације

Структуру докторске дисертације колегинице Славковић чини, поред предговора, уводног дела рада, закључка и пописа извора и литературе, осам тематски конципираних поглавља. Унутар њих материја је изложена хронолошким редом и путем више десетина подпоглавља (35).

У Предговору докторске дисертације (стр. 1-11), кандидат се критички одредио према теми својих истраживања и њеној актуелности, коришћеној архивској грађи похрањеној у више архивских институција, објављеним изворима, штампаним и периодици, историографској литератури.

У уводном делу рада (стр. 12-34), путем три целине, колегиница Славковић је презентовала историју Косова и Метохије у временима када се оно налазило у оквирима Отоманског царства (1878-1912), Краљевине Србије опхрване кратким периодом мира и годинама проведеним у ратовима (1912-1918) и деценији живота у границама Краљевине СХС (1918-1929). Приказане су административно-територијалне промене, ратови и буне, економске и социјалне прилике у којима се живело, друштвене структуре, доминантне политичке идеје. Указано је на стагнацију коју је Косово и Метохија исказивало под турском влашћу. Концизно је објашњена суштина великоалбанске идеје, дате околности у којима је „рођена“, представљени њени протагонисти. Уз ослона на литературу одређено је место Косова и Метохије у оквирима српске државе, дат приказ активности српских цивилних и војних власти, одмерен положај Албанаца у новој држави. У виду својеврсног „пресека“ приказан је развој

Косова и Метохије у времену постојања Краљевине СХС (1918-1929). У тим деловима рада скицирано је утемељивање државе и државних институција на Косову и Метохији, дате карактеристике чиновништва, представљен политички и страначки живот, указано на општу несигурност и запуштеност у којој се живело, презентован уставни положај Албанаца, приказане основне карактеристике економског, културно-просветног и друштвеног живота. На тај начин кандидат је представио биланс општих прилика у тренутку завођења личне власти Александра Каарађорђевића 1929. године.

У првом поглављу дисертације, насловљеном „Простор и његови потенцијали“ (стр. 35-51), пажња је посвећена географским, економским, саобраћајним и геополитичким и стратешким карактеристикама Косова и Метохије. Веома прецизно, уз употребу релевантних статистика, презентовани су потенцијали тла (распоред планина, обрадиво земљиште, шуме, непродуктивно земљиште, хидрографија, клима). Пажња је посвећена изузетно важном геополитичком значају и спољнополитичкој позицији Косова и Метохије у оквирима југословенске краљевине. Истраживање је показало у којој су мери Косово и Метохија, у тренутку уласка у састав југословенске државе, били неразвијен простор оптерећен бројним проблемима за чије је решавање било потребно време - екстензивна пољопривреда, примитивна обрада поља, нерешено аграрно питање, запуштене комуникације, индустрија у повоју, мали број школа, здравствених и културних установа, недостатак институција, простор захваћен немирима...

У другом поглављу дисертације, насловљеном „Држава и њено функционисање на Косову и Метохији“ (стр. 52-109), кандидат је обрадио функционисање државне и бановинске власти на Косову и Метохији. На основу доступних извора и постојеће литературе реконструисао је структуру државне и бановинске власти на Косову и Метохији и њено свакодневно функционисање. Извршио је анализу финансијских прилика (државни, бановински, градски, општински, сеоски буџети – приходи и расходи, ванредне финансијске мере, кредити, режим опорезивања, дажбине, дугови, јавни радови и улагања), уз уочавање промена које су настајале у годинама криза. Посебно је обрадио администрацију на Косову и Метохији, утврдио њен број и кретање, дао структуру, приказао материјални положај и показао у којој су мери државни чиновници представљали основну полугу режима на том простору. Институцију војске, њено место и улогу, формацијски распоред, структуру, активности на заштити безбедности, али и рад на модернизацији, просвећивању, културном уздизању, националном васпитању кандидат је, такође, свестрано истражио. То важи и за полицију и жандармерију, њихову структуру и распоред, свекупну делатност. Избегавање службе на Косову и Метохији, лоши услови за живот државних чиновника и њихових породица, корупција, недовољна стручност, злоупотреба овлашћења још неке су од тема о којима колегиница Славковић пише. Статистички подаци и табеле путем којих су систематизовани бројчани подаци до којих је колегиница Славковић досегла, додатно рационализују презентовано и доприносе квалитету њене докторске дисертације.

У поглављу „Друштво Косова и Метохије“ (стр. 110-174) кандидат је веома прецизно изложио резултате истраживања који се односе на друштвене структуре становништва. Комбинујући релевантне изворе проговорио је о демографској структури Косова и Метохије, наталитету и морталитету, последицама метанастазичких кретања. Посебно се занимао за промене у националном и верском саставу становништва. Пажњу је посветио полној и старосној структури становништва. Обрадио социјалну, производну и поседовну структуру. Уложени напор резултирао је утемељеним приказом основних демографских, привредних, социјалних, културно-верских карактеристика насеља (градови, вароши, села) Косова и Метохије. Поред указивања на особености живота, значај и улогу сеоских и градских заједница, посматране су миграције становништва, како „унутрашње“ тако и „спољне“. Уочени су разлози који утичу на одумирање појединих насеља (посебно оних уз границу) и промену привредне структуре. Теми исељавања муслиманског становништва у Турску и Албанију (пројекти, правни акти, дипломатске активности, међународни споразуми, реализација исељавања, отпори, протести, број исељених...), као једном од начина решавања националног питања на простору Косова и Метохије посвећена је посебна пажња.

У четвртном поглављу дисертације, насловљеном „Југославија, велике силе и балканско окружење“ (стр. 175-242) , колегиница Славковић је темељно обрадила спољнополитичку позицију Косова и Метохије унутар југословенске краљевине. Свестрано је сагледала сучељеност идеја на којима се темељила југословенска држава са великоалбанском идејом, приказала делатност Косовског комитета и ангажман албанских лидера са Косова и Метохије и из Албаније на дестабиловању југословенске државе и реализовању плана о стварању Велике Албаније. Анализирала је субверзивну антијугословенску делатност Италије. Темелно је обрадила иредентистичку и антијугословенску политику албанске државе, приказала дешавања и оружане активности у зонама на граници, обрадила делатност качачког покрета, целовито сагледала безбедносне прилике на Косову и Метохији. Поред субверзивне политичке и војне акције Италије и Албаније колегиница Славковић је истражила разне видове присуства и утицаја који су на Косово и Метохију стизали из Лондона, Париза, Софије, Букурешта, Атине. Дужну пажњу посветила је и политици коју је водила југословенска држава у намери да обузда све видове сепаратизма, елиминише носиоце качачких побуна, спречи ширење великоалбанске идеје, изконтролише делатност страних агентура, поведе и добије пропагандни рат, ангажује све своје капацитете са циљем да заштити територијални интегритет и независност земље.

Пето поглавље докторске дисертације колегинице Славковић посвећено је унутрашњеполитичким приликама на Косову и Метохији (стр. 243-324). У тим деловима рада кандидат је сагледао учинак диктатуре, вредновао политичке идеје и деловање политичких странака, идентификовао технике политичких и резултате страначких борби. Приказао је политичке прилике на терену (пре свега делатност ЈРЗ и КПЈ). Искрпно је анализирао резултате и значај парламентарних (1931, 1935, 1938), избора за сенат (1932, 1935, 1939) и локалних избора (1931, 1933, 1936). Скренуо је

пажњу на историјску улогу личности које су у Београду, али и на простору Косова и Метохије, пресудно утицале на политички живот. У том контексту посебно је обрађена политичка елита – посланици, сенатори, локални политичари, верски поглавари, национални, културни и јавни радници. На тај начин десетине имена некада значајних личности изнова је враћено у свест савременика.

Наредна два поглавља докторске дисертације посвећена су привредним („Привреда Косова и Метохије: између економског развоја и стагнације“) (стр-324-444) и културно-просветним и верским приликама („Културно-просветне и верске прилике на Косову и Метохији“) (стр. 445-543). У првом од њих дате су кључне карактеристике пољопривредне производње на Косову и Метохији и указано на постигнуте резултате у односу на стање из прве деценије живота у југословенској држави (нпр. земљиште за пољопривредну експлоатацију увећано је за 55,1%). Ипак, истраживачки резултати до којих је колегиница Славковић дошла (76,3% целокупног становништва се бави земљорадњом и сточарством; 55,8% земљорадничких домаћинстава нема ни плуг ни ралицу; 62,6% домаћинстава живело је на малом поседу који није био у могућности да обезбеди егзистенцију; 96,8% сетвених површина чиниле су житарице што говори о сталном страху од глади и нерентабилној производњи; због екстензивног начина обраде земље приноси су и поред квалитетне земље вишеструко мањи него у другим деловима земље) нуде убедљив одговор на питање о економском заостајању Косова и Метохије. Такво стање на селу и у пољопривреди, како показује ово истраживање, није битније променила ни изведена аграрна реформа као ни спроведена колонизација која је мењала демографску, етничку, националну, али не и социјалну и привредну структуру Косова и Метохије. Истраживачки резултати колегинице Славковић оповргавају раније присутне тезе у историографији да је староседелачко становништво Косова и Метохије било занемарено приликом реализације аграрне реформе. Поред наведеног историографски су вредни и они делови докторске дисертације у којој колегиница Славковић говори о грађевинарству, саобраћају, рударству, индустрији и индустријалцима, занатству, финансијама и уложеном капиталу (пример Трепче), трговини. Истраживање је показало да су дуго опстајућа сталност и скромна промена основне карактеристике економског развоја и опште друштвене модернизације Косова и Метохије. То важи и за културно-просветне и верске прилике. Традиција сачувана у верском и културном наслеђу (цркве, манастири, споменици, гробља, архитектура, историја, косовски мит, народна књижевност...) свестрано је обрађена и рационално објашњена. Крајње предано кандидат је сагледао и широки круг питања која испуњавају просветну политику југословенске државе (основно школство, средње школство, богословија у Призрену, савлађивање неписмености, школовање албанске националне мањине). У тим деловима текста, подједнако као и у оним који говоре о културним приликама (прославе и свечаности, културна удружења, спорт, штампа, мода, забава, верске зајнице – СПЦ, РКЦ, ИВЗ, верске прилике...) скренута је пажња на тешкоће у реализовању државне културне и верске политике као и на постигнуте резултате.

Свакодневици живота на Косову и Метохији посвећено је последње поглавље докторске дисертације колегинице Божице Славковић (стр. 544-633). У тим деловима текста кандидат је проговорио о култури живљења карактеристичној за породичне задруге и фисове. Занимао се за приватност појединца и колектива, изглед станишта (куће), карактеристике породичног живота, здравствене прилике (институције, исхрана, хигијена, заразе, смртност...). Традиција и обичаји који се намећу појединцу и колективу попут неписаних закона, обичајно право које регулише готово све области живота, веровања која одређују начин свакодневног понашања, улога жене на чијим плећима почива кућа и породица, кућне свечаности (славе) које повезују претке и потомке, ношња чији крој, боја и апликације непогрешиво одређују национални, социјални, брачни статус онога ко је носи, још неке су од тема о којима колегиница Славковић пише. Међуетнички односи у свакодневном животу Срба и Албанаца још једна је од обрађених тема у овом целовитом истраживању.

Резултати и научни допринос

Истраживање које је обавила колегиница Славковић тематски је ново и оригинално, по структури разуђено, али мисаоно кохерентно (уочавамо више десетина истраживачких рукаваца), фактографски изузетно богато, по достигнутим резултатима иновативно и вредно. Рукопис дисертације је обиман (стр. 1-662), што је последица свестраних истраживања која су омогућила кандидату да у свим сегментима докторске дисертације прекорачи компилативну раван и презентује нове резултате. Целовита слика политичких, економских и културних прилика на Косову и Метохији (1929-1941), коју доноси ово истраживање, најдиректније ће обогатити српску и југословенску историографију, али и подстаћи истраживања у околним балканским историографијама. На тај начин биће омогућено да рационална слика прошлости потисне митологизоване представе које жилаво опстају у свести становника српске и албанске националности. Критички приступ доступним изворима и постојећој литератури најдиректније је допринео да историографска слика политичких, економских и културних прилика које су у годинама 1929-1941. постојале на Косову и Метохији, буде много рационалнија од постојеће. Имајући све наведено у виду сматрамо да је докторска дисертација колегинице Божице Славковић не само историографски вредно већ и друштвено потребно научно дело.

Закључак

Докторска дисертација колегинице Божице Славковић заснована је на богатој изворној грађи похрањеној у више архивских институција, објављеним изворима, штампи и периодици, релевантној литератури. На тај начин остварен је сазнајни продор који проширује наша знања о политичким, економским и културним приликама на Косову и Метохији у деценији која је претходила Другом светском рату. Обављено истраживање и досегнути резултат најдиректније доприноси рационализацији историографске слике прошлости Косова и Метохије, Србије, некадашње Југославије, балканског окружења. Отуда сматрамо да је целовита обрада наведене резултирала вредним историографским резултатом.

Имајући све наведено у виду част нам је да Наставном и научном већу филозофског факултета у Београду препоручимо да прихвати наш позитиван реферат о докторској дисертацији „**Политичке, економске и културне прилике на Косову и Метохији 1929-1941.**“ и кандидату Божици Славковић одобрите усмену одбрану на којој би чланови комисије изнели своје појединачне сугестије и примедбе.

У Београду

Комисија

7. новембар 2014.

Др Момчило Павловић, научни саветник

Институт за савремену историју у Београду

Др Мира Радојевић, ванредни професор

Филозофски факултет у Београду

Др Александар Животић, доцент,

Филозофски факултет у Београду

Др Љубодраг Димић, редовни професор,

Филозофски факултет у Београду

(ментор и писац реферата)